

Sprawozdanie z realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie za rok 2020.

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2021 został przyjęty Uchwałą Nr 274/XVI/2015 Rady Miasta Rybnika z dnia 7 grudnia 2015 roku.

Na podstawie informacji uzyskanych od przedstawicieli podmiotów realizujących wspomniany wyżej program, opracowano następujące wnioski:

Cel ogólny, czyli **Prowadzenie działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w mieście Rybniku**, realizowany był poprzez następujące cele szczegółowe:

Cel operacyjny 1, czyli **Prowadzenie działań skierowanych do osób doświadczających przemocy**, realizowany był w stopniu wyrażonym przez następujące dane liczbowe:

- Prowadzono 426 procedur „Niebieskie Karty” w 369 rodzinach. Szczegółowe dane dotyczące realizacji procedury „Niebieskie Karty” zostały przedstawione w sprawozdaniu z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Rybniku (zwanego dalej ZI) za rok 2020, które zostało przyjęte na posiedzeniu ZI 27 stycznia 2021 roku.
- W schronisku „Przytulisko”, dysponującym 24 miejscami, przebywały 22 osoby doświadczające przemocy.
- Prowadzono działania edukacyjne, terapeutyczne i wspierające z zakresu przemocy domowej, problematyki rodzinnej, opiekuńczej i wychowawczej. W działaniach edukacyjnych z tego zakresu wzięło udział 30 osób, w terapeutycznych 16, a we wspierających 55.

Cel operacyjny 2, czyli **Prowadzenie oddziaływań wobec osób stosujących przemoc**, realizowany był w stopniu wyrażonym przez następujące dane liczbowe:

- W ramach procedury „Niebieskie Karty” wskazano 385 osób jako podejrzewane o stosowanie przemocy w rodzinie.
- Prokuratura skierowała akt oskarżenia do sądu w 78 przypadkach.
- Dla 26 osób został wydany prokuratorski nakaz opuszczenia mieszkania. Pod dozór policji zostało oddanych 40 osób, w tym wobec 27 osób dozór połączono z zakazem kontaktowania się z pokrzywdzonymi, a 4 tymczasowo

aresztowano. Wszystkie te środki zapobiegawcze zostały zastosowane w toku prowadzonych postępowań o znęcanie się nad rodziną.

- 320 osobom zaproponowano udział w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc, z czego 11 osób wzięło udział w tym działaniu, nie ukończyła żadna, na co wpływ miał stan epidemii i związane z tym obostrzenia w zakresie organizowania spotkań grupowych. Planuje się kontynuowanie programu z chwilą zniesienia obostrzeń. Program prowadził jeden podmiot, tj. Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii w Rybniku.

Cel operacyjny 3, czyli **Prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na poszerzenie świadomości mieszkańców Miasta Rybnika na temat przemocy w rodzinie**, realizowany był w stopniu wyrażonym przez następujące dane liczbowe:

- W omawianym okresie statystycznym przeprowadzono w ramach rybnickich służb społecznych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie 4 wydarzenia z obszaru szkoleń, konferencji i warsztatów;
- W oddziaływaniach edukacyjnych uczestniczyło 80 osób;
- Przeprowadzono 38 szkoleń dla pracowników tworzących lokalny system przeciwdziałania przemocy, w których uczestniczyły 393 osoby.

Prezentacja danych statystycznych za lata 2015-2019:

Analizowany wskaźnik	Dane za rok 2015	Dane za rok 2016	Dane za rok 2017	Dane za rok 2018	Dane za rok 2019	Dane za rok 2020
Działania wobec osób doświadczających przemocy						
Ilość prowadzonych procedur NK	482	436	470	434	418	426
Ilość rodzin objętych procedurą NK	410	355	364	338	342	369
Liczba osób przebywających w Schronisku „Przytulisko”	35	45	40	47	47	22
Liczba osób objętych działaniami edukacyjnymi	105	86	100	36	36	30
Liczba osób objętych działaniami terapeutycznymi	248	128	74	51	22	16
Liczba osób objętych działaniami wspierającymi	40	145	148	14	57	55
Działania wobec osób doświadczających przemocy						
Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy	493	439	396	373	365	385
Liczba osób, którym postawiono zarzut o znęcanie się nad rodziną	brak danych	102	113	brak danych	146	98
Ilość aktów oskarżenia skierowanych	brak	53	93	93	129	78

z prokuratury do sądu	danych					
Ilość wydanych nakazów opuszczenia mieszkania	31	23	17	18	26	26
Ilość wydanych zakazów kontaktowania się i zbliżania do osób pokrzywdzonych	18	25	18	brak danych	21	27
Liczba osób tymczasowo aresztowanych	brak danych	brak danych	13	8	10	4
Liczba osób, którym zaproponowano udział w programie korekcyjno-edukacyjnym	brak danych	101	141	268	292	320
Liczba osób, które wzięły udział w programie korekcyjno-edukacyjnym	6	14	12	10	10	11
Liczba osób, które ukończyły program korekcyjno-edukacyjny	4	4	6	6	2	0
Liczba osób podejrzewanych o stosowanie przemocy, które uczestniczyły w terapii odwykowej	brak danych	54	52	47	2	3
Prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na poszerzenie świadomości mieszkańców Miasta Rybnika na temat przemocy w rodzinie						
Ilość opracowanych materiałów informacyjnych	3	0	0	2	2	0
Ilość wydanych materiałów informacyjnych	4 020	0	500	350	1 020	0
Ilość przeprowadzonych warsztatów i konsultacji dla członków rodzin zagrożonych przemocą	2	2	11	36	16	4
Liczba osób biorących udział w warsztatach i konsultacjach dla członków rodzin zagrożonych przemocą	105	73	350	698	1 176	80
Ilość szkoleń dla pracowników służb społecznych	6	35	10	7	4	38
Liczba osób biorących udział w szkoleniach dla pracowników	72	116	194	64	42	393

W podanych powyżej danych zwracają uwagę następujące tendencje:

1. W 2020 roku odnotowano wzrost zarówno liczby prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”, jak i ilości rodzin objętych pomocą. Zmalała liczba rodzin zgłoszonych kolejny raz do ZI, co może wskazywać na skuteczność działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Natomiast zauważalny jest wzrost rodzin, które po raz pierwszy pojawiły się w ZI.
2. Spadła ilość działań edukacyjnych (warsztaty i konsultacje) dla członków rodzin zagrożonych przemocą, co wiąże się z obostrzeniami wynikającymi z wprowadzonego stanu pandemii wirusa Covid-19.
3. Oddziaływania terapeutyczne, edukacyjne i wspierające wobec osób doświadczających przemocy utrzymują się na porównywalnym poziomie.
4. Wzrosła liczba osób, którym zaproponowano udział w programie korekcyjno-

edukacyjnym, jednak podobnie jak w poprzednim roku, do udziału w spotkaniach zgłosiła się niewielka liczba osób. Rozbieżność pomiędzy liczbą osób, którym wskazano na możliwość udziału w programie, a tych, którzy zgłosili się do uczestnictwa, może być konieczność dobrowolnego udziału w tym programie, przy jednoczesnym potwierdzeniu sprawstwa przemocy oraz brak sankcji prawnych za odmowę uczestnictwa w nim.

5. W omawianym okresie statystycznym nie opracowano żadnych nowych materiałów informacyjnych. Podmioty prowadzące działania na rzecz przeciwdziałania przemocy korzystały z materiałów wydanych w poprzednich latach oraz pozyskanych z zewnątrz.
6. Pracownicy Zespołu ds. Przemocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku na bieżąco przeprowadzali indywidualne konsultacje dla specjalistów z zakresu omawianego zagadnienia.

Charakterystyka populacji objętej działaniami ZI w latach 2016-2020.

Analizowana cecha populacji		Dane za rok 2016	Dane za rok 2017	Dane za rok 2018	Dane za rok 2019	Dane za rok 2020
Ilość prowadzonych procedur „Niebieskie Karty”		436	470	434	418	426
Liczba rodzin objętych pomocą		355	364	338	342	369
w tym:	rodziny zgłoszone pierwszy raz do ZI	196	196	184	214	260
	rodziny zgłoszone kolejny raz do ZI	159	159	154	128	109
	rodziny z innego okresu statystycznego	80	80	88	45	65
Osoby doświadczające przemocy	razem	447	438	422	394	414
w tym:	kobiety	361	303	271	286	305
	mężczyźni	45	34	39	35	60
	dzieci	41	101	112	73	49
Osoby stosujące przemoc	razem	439	396	373	365	386
w tym:	kobiety	50	53	56	50	56
	mężczyźni	387	342	315	313	323
	dzieci	2	1	2	2	7
Liczba osób doświadczających przemocy	psychicznej	436	438	422	394	414
	fizycznej	292	295	322	284	283
	ekonomicznej	121	135	67	38	28
	seksualnej	22	33	34	15	11
	zaniedbania	63	62	56	22	14
Przemoc	w związkach formalnych i nieformalnych	292	244	232	247	271
	dorosłych wobec niepełnoletnich dzieci	30	96	86	52	38

	wobec innych osób (np. rodziców, dorosłego rodzeństwa)		97	93	100	93	108
	jednocześnie wobec kilku osób		17	37	16	26	9
Charakterystyka wg statusu materialnego							
Rodziny	wykazywane w zbiorze danych Ośrodka Pomocy Społecznej		91	152	91	74	76
	w tym:	korzystające z pomocy materialnej	70	109	58	58	50
		korzystające ze wsparcia asystenta	20	30	19	23	21
		korzystające wyłącznie z pracy socjalnej	24	48	32	17	26
	niewykazywane w zbiorze danych Ośrodka Pomocy Społecznej		264	212	247	268	293
Charakterystyka wg zamieszkania							
Rodziny	wspólnie zamieszkujące		brak danych	325	303	313	321
	oddzielnie zamieszkujące			39	35	29	48
Charakterystyka wg wieku							
Osoby wskazane jako doświadczające przemocy			brak danych	438	422	394	414
w tym w wieku:	0-18			101	112	73	49
	19-30			48	50	41	56
	31-40			95	94	101	89
	41-50			71	54	60	75
	51-60			61	52	40	72
	61-70			40	39	55	54
	71-80			17	14	16	17
	81-90			5	7	8	2
Osoby wskazane jako stosujące przemoc				396	373	365	385
w tym w wieku:	0-18			1	2	1	7
	19-30		50	47	46	41	
	31-40		146	134	130	112	
	41-50		100	89	93	104	
	51-60		59	60	42	72	
	61-70		29	31	41	39	
	71-80		9	8	11	7	
	81-90		2	2	1	3	
Charakterystyka wg płci w relacji: osoba doświadczająca przemocy - osoba stosująca przemoc							
osoba wskazana jako doświadczająca przemocy		osoba wskazana jako stosująca przemoc	ilość relacji				
	kobieta	mężczyzna	brak danych	302	263	275	296
	mężczyzna	kobieta		16	17	15	26
	kobieta	kobieta		5	7	12	18
	mężczyzna	mężczyzna		19	22	22	37
	kobieta	dziecko		1	1	0	7
	dziecko	kobieta		44	53	40	21
	mężczyzna	dziecko		0	1	0	1
	dziecko	mężczyzna		58	79	52	31
	dziecko	dziecko		0	2	1	1
Charakterystyka wg relacji rodzinnych							
Sprawca jest:		małżonkiem	brak	189	176	159	192

	byłym małżonkiem	danych	9	4	6	9
	konkubentem		41	46	55	55
	byłym konkubentem		5	6	6	5
	rodzicem		98	81	66	69
	dzieckiem pełnoletnim		58	47	56	66
	dzieckiem niepełnoletnim		1	1	0	7
	siostrą/bratem		10	7	8	13
	synową/zięciem		2	2	6	2
	babcią/dziadkiem		4	4	2	1
	osobą obcą		7	10	7	3
	innym czł. rodziny		14	18	12	11
Charakterystyka wg występowania problemów społecznych						
Liczba osób z problemem:	alkoholowym	176	320	256	236	217
	narkotykowym	19	42	36	24	21
	zdrowia psychicznego	24	32	32	33	37
Charakterystyka wg wsparcia udzielanego przez kuratorów						
Ilość rodzin objętych wsparciem kuratorów łącznie		brak danych	86	64	68	46
w tym:	rodzinnych		65	56	61	40
	karnych		15	5	3	3
	rodzinnych i karnych jednocześnie		6	3	4	3

W podanych powyżej danych zwracają uwagę następujące tendencje:

1. Spadek liczby rodzin zgłoszonych kolejny raz do ZI i prowadzonych w 2020 roku procedur „Niebieskie Karty”, co może wskazywać na wzrastającą skuteczność prowadzonych działań.
2. Zmniejszeniu uległa liczba niepełnoletnich dzieci wskazanych jako ofiary przemocy.
3. Wzrosła natomiast ilość dzieci wskazanych w procedurze jako podejrzewane o stosowanie przemocy.
4. Znacznie spadła ilość rodzin objętych procedurą, w których był ustanowiony nadzór kuratora sądowego.
5. Wzrosła liczba rodzin nieobjętych do tej pory systemem wsparcia społecznego.

Dzielnica	2018				2019				2020			
	I. rodzi n	I. osó b	I. mieszk .	%	I. rodzi n	I. osó b	I. miesz k.	%	I. rodzi n	I. osó b	I. mieszk. .	%
Boguszowice Osiedle	67	231	10 269	2,25	67	224	10 361	2,16	68	214	10 092	2,12
Boguszowice Stare	6	21	7 528	0,28	11	48	7 556	0,64	10	40	7 455	0,54
Chwałowice	29	94	7 155	1,31	34	113	7 200	1,57	34	110	6 963	1,58
Chwałęcice	1	3	1 835	0,16	4	13	1 839	0,71	2	10	1 862	0,54

Golejów	2	8	2 297	0,35	2	9	2 333	0,39	5	17	2 349	0,72
Gotartowice	8	24	3 563	0,67	8	25	3 683	0,69	8	24	3 675	0,65
Grabownia	2	8	778	1,03	1	4	797	0,50	0	0	802	0,00
Kamień	6	26	4 352	0,60	9	35	4 428	0,79	8	34	4 456	0,76
Kłokocin	6	22	2 598	0,85	5	22	2 612	0,84	13	49	2 568	1,91
Ligota – Ligocka Kuźnia	6	22	3 996	0,55	9	33	4 013	0,85	11	41	4 003	1,02
Meksyk	6	21	2 587	0,81	7	26	2 564	1,01	7	22	2 591	0,85
Niedobczyce	36	127	12 087	1,05	44	143	12 325	1,16	38	121	12 077	1,00
Niewiadom	15	51	4 500	1,13	5	12	4 561	0,26	9	29	4 513	0,64
Maroko- Nowiny	49	164	17 905	0,92	46	148	17 916	0,83	53	169	17 454	0,97
Ochojec	3	14	2 093	0,67	1	4	2 099	0,19	7	24	2 130	1,13
Orzepowice	6	21	3 582	0,59	6	20	3 656	0,55	2	7	3 702	0,19
Paruszowiec- Piaski	27	80	4 339	1,84	26	98	4 653	2,11	26	96	4 440	2,16
Popielów	4	12	3 256	0,37	3	13	3 300	0,36	3	8	3 277	0,24
Radziejów	4	14	1 823	0,77	2	5	1 858	0,27	7	28	1 852	1,51
Rybnicka Kuźnia	8	27	3 416	0,79	1	10	3 419	0,29	2	8	3 393	0,24
Rybnik – Północ	10	27	7 148	0,38	15	55	7 238	0,76	12	34	7 059	0,48
Smolna	10	30	6 508	0,46	6	21	6 584	0,32	7	21	6 392	0,33
Śródmieście	8	27	7 053	0,38	13	44	7 228	0,61	25	79	6 925	1,14
Stodoły	1	5	587	0,85	2	8	601	1,33	1	3	597	0,50
Wielopole	4	16	1 945	0,82	4	14	1 950	0,72	4	13	1 923	0,68
Zamysłów	9	19	3 375	0,56	4	18	3 535	0,51	3	8	3 538	0,23
Zebrzydowice	4	15	3 251	0,46	4	15	3 282	0,46	4	13	3 327	0,39
suma	337	1 129	129 826	0,87	342	117 9	13 1541	0,90	369	1 222	129 415	0,94

Analiza zjawiska przemocy w odniesieniu do podziału Miasta Rybnika na dzielnice pokazuje, że niezmiennie największy odsetek osób dotkniętych tym problemem zamieszkuje w dzielnicach: Paruszowiec-Piaski i Boguszowice-Osiedle.

Wobec przedstawionych powyżej danych należy zaakcentować, iż szczególnie istotne statystycznie są następujące tendencje, rozumiane jako dominujące problemy społeczne powiązane z przemocą w Mieście Rybniku:

1. Utrzymująca się nadal relatywnie wysoka liczba dzieci krzywdzonych przez rodziców i opiekunów, przy jednoczesnym wzroście udziału dzieci w charakterze osoby wskazanej jako stosująca przemoc.
2. Występowanie przemocy w rodzinach dotąd nieznanych przedstawicielom systemu wsparcia.
3. Większe zagrożenie przemocą niezmiennie w tych samych dzielnicach miasta.